

6. lekce (Bartoňkova skripta)**1. Přeložte následující spojení a vyskočujte v singuláru i plurálu:**

slavný spisovatel			
nom. sg.		nom. pl.	
gen. sg.		gen. pl.	
dat. sg.		dat. pl.	
ak. sg.		ak. pl.	
vok. sg.		vok. pl.	
abl. sg.		abl. pl.	

šťastná žena			
nom. sg.		nom. pl.	
gen. sg.		gen. pl.	
dat. sg.		dat. pl.	
ak. sg.		ak. pl.	
vok. sg.		vok. pl.	
abl. sg.		abl. pl.	

bystrá učitelka			
nom. sg.		nom. pl.	
gen. sg.		gen. pl.	
dat. sg.		dat. pl.	
ak. sg.		ak. pl.	
vok. sg.		vok. pl.	
abl. sg.		abl. pl.	

hanebný zločin			
nom. sg.		nom. pl.	
gen. sg.		gen. pl.	
dat. sg.		dat. pl.	
ak. sg.		ak. pl.	
vok. sg.		vok. pl.	
abl. sg.		abl. pl.	

král, který vede válku			
nom. sg.		nom. pl.	
gen. sg.		gen. pl.	
dat. sg.		dat. pl.	
ak. sg.		ak. pl.	
vok. sg.		vok. pl.	
abl. sg.		abl. pl.	

2. Doplňte, u adjektiv a participií uveďte tvary pro všechny rody:

	ablativ singuláru	nominativ plurálu	genitiv plurálu
acer			
hostis			
ingens			
vetus			
exemplar			
reliquus			
canis			
amans			
brevis			
sacrificium			

3. Vytvořte k substantivům tvary od daných adjektiv (zachovejte shodu v rodě, pádě a čísle):

	pulcher	bonus	celer	tristis	felix
civem					
equo					
avibus					
adulescentis					
pedite					
oppida					
nautarum					
matrum					
puellas					
animal					
eidem					
sorore					

4. Nahrad'te sloveso *timeo, ere* synonymním *metuo, ere*:

- Semper canes malos timebatis _____ et timebitis _____ .
- Non timerem _____, si hic adesses.
- Morbi timentur _____, scelus saepe non timetur _____.
- Troiani vatibus non parebant et Danaos non timebant _____.
- Nisi crudelis eris, non timeberis _____.
- Adulescentes iratos non timemus _____.

5. Doplňte:

Omnia *mea* *mecum* *porto*.
Omnia _____ _____ *portas*.
Omnia _____ _____ *portat*.
Omnia _____ _____ *portamus*.
Omnia _____ _____ *portatis*.
Omnia _____ _____ *portant*.

6. Přeložte slovní spojení a krátké věty:

1. spravedlivě kárající učitelé _____
2. Nepřátelé ničili lid plameny a mečem. _____
3. s rozvážným a bohatým senátorem _____
4. Poslouchal jsi¹ věrolomné obyvatele města. _____
5. Vidíme lidi, kteří utíkají do lesa. _____
6. Viděli jsme lidi, kteří utíkali do lesa. _____
7. hlas rodičů bránících děti _____
8. Četli jste mnoho knih. _____
9. Pamatovali si vítězství slavného konzula _____
10. mnozí z nás _____
11. téhož roku _____
12. Vypravuje mi o svých úmyslech. _____
13. Naši přemáhali téhož nepřítele. _____
14. Chráníte (tj. zachovááte) sebe a své (lidi). _____
15. Jeden z nás nebyl přítomen. _____
16. Pamatuje si (je pamětliv) na nás. _____
17. Pamatuje si (je pamětliv) na nás všechny. _____

7. Převeďte do plurálu včetně zájmen (můj > náš, tvůj > váš atd.):

1. Nuntius hoc mihi dicebat. _____
2. Amicus meus in periculo mihi non deerat. _____
3. Sermo² huius hominis non me delectat. _____
4. Saepe de se et de suis narrabat. _____
5. Hic piger discipulus ignavia³ tibi par non est. _____

8. Vyberte správný tvar a přeložte:

1. Vita hominum (*difficilis, difficile*) est.
2. (*Difficilis, difficile*) est beate vivere.
3. Pauperes premere (*turpis, turpe, turpes*) est.
4. Feminae (*turpis, turpe, turpes*) a scriptoribus saepe monentur.
5. (*Iusta, iustum, iustus*) est legi (*iustum, iusto, iustae*) parere.
6. Senes in morbum (*gravium, gravis, gravem, grave*) saepe incidunt.
7. Cives contra tyrannum (*crudelē, crudele, crudelia*) bellum gerebant.
8. (*Pulcher, pulchrum, pulchra*) est mare videre.
9. Mare (*pulchrum, pulchro, pulchra*) est.
10. Nautae multa maria (*pulchrum, pulchro, pulchra*) videbant.

¹ tj. byl jsi poslušný

² sermō, ōnis, m. „řeč“

³ ignāvia, ae, f. „lenost“, „zahálka“

9. Překládejte s použitím participia přezentiu:

1. Často jsem vídal ženy, které nosily vodu.
2. Často vidím ženy, které nosí vodu.
3. Často budu vídat ženy, které ponesou vodu.
4. Pomůžu lidem, kteří budou bloudit.
5. Pomáhal jsem lidem, kteří bloudili.
6. Pomáhám lidem, kteří bloudí.
7. Námořníci slyšeli lidi, kteří prosili o pomoc.
8. Námořníci uslyší lidi, kteří budou prosit o pomoc.
9. Námořníci slyší lidi, kteří prosí o pomoc.
10. Bojím se lidí, kteří pohrdají⁴ svobodou.
11. Báal jsem se lidí, kteří pohrdali svobodou.
12. Budu se bát lidí, kteří budou pohrdat svobodou.
13. Slyšel jsem spisovatele, kteří vypravovali o krásných městech.
14. Poslouchám spisovatele, kteří vypravují o krásných městech.
15. Budu poslouchat spisovatele, kteří budou vypravovat o krásných městech.

10. Převeďte do pasiva, je-li to možné:

1. Custodes urbis hostes appropinquantes videbant.
2. Multas epistulas tibi mittebam, sed tuas frustra (*marně*) exspectabam.
3. Te ad regem ducam.
4. Hominibus male laborantibus persuadere non possum.
5. Semper nos adiuvabant.
6. Milites aegroti urbem defendere non poterant.
7. Princeps civibus potentibus magna dona dabat.
8. Frater meus in hac urbe vivit.

11. Nahrad'te:

miser* výrazy *pauper* a *inops

uxor misera

filiu parentum miserorum

de viro misero

Miseri panem et vestem petebant.

Miseris semper aderat.

opulentus* výrazem *dives

⁴ pohrdat: contemnō, ere

mulieres opulentae
dotes mulierum opulentarum
cum senatore opulento
sedes regis opulenti
in provinciam opulentam
Homines de hominibus opulentis multas fabulas narrabant.

antiquus výrazem vetus

more antiquo
templa antiqua
In oppidum antiquum venimus.
in urbe antiqua
Scriptores Graecorum et Romanorum de gentibus antiquis narrabant.
mores gentium antiquarum
verba poetae antiqui
statuae antiquae

12. Škrtněte slovo, které mezi ostatní nepatří:

1. vetus, princeps, memor, sospes, pauper
2. annalis, consularis, familiaris, december, aprilis, prudens
3. panis, avis, canis, iuvenis, accipiter, sedes
4. animalis, cochleari, vectigali, canali, exemplari
5. auris, civis, tussis, testis, mensis
6. finis, pulvis, clavis, axis, collis
7. dices, audes, incidis, premes, committes

13. Přeložte do latiny:

1. Jestliže učitelé neodpovídají tazajícím se žákům, nemohou být pokládáni za dobré učitele.
2. To všechno jsem ti neřikal proto, abys mi dal peníze.
3. Kdybys pokládal chudé lidi za hloupé, chyboval bys.
4. V říjnu za tebou přijedu a všechno ti vyložím.
5. Kdyby byl námořníkem, byl by kormidelníkem na trojřadce.
6. Vojáci se sbíhali, aby pomohli svým spojencům, kteří byli v úzkých („být v úzkých“ zde: *laboro*).
7. Buďte pamětliví velkých porážek krutých tyranů!
8. Vznešení a slavní lidé také mohou onemocnět těžkou nemocí (tj. upadnout do těžké nemoci).